A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2025. január 23.*

„Előzetes döntéshozatal – EUMSZ 267. cikk – A »bíróság« fogalma – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Európai öröklési bizonyítvány – 650/2012/EU rendelet – A 67. cikk (1) bekezdése – A kiállító hatóság határozatai – Igazságszolgáltatási feladatok ellátásának hiánya – Elfogadhatatlanság”

A C-187/23. sz. [Albausy][i] ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Amtsgericht Lörrach (lörrachi helyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2023. március 23-án érkezett, 2023. március 21-i határozatával terjesztett elő az

E. V. G.-T.

által indított,

P. T.,

F. T.,

G. T.

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: I. Jarukaitis, a negyedik tanács elnöke, az ötödik tanács elnökeként eljárva (előadó), D. Gratsias és Csehi Z. bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: N. Mundhenke tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. január 31-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– E. V. G.-T. képviseletében T. C. Pfeiffer Rechtsanwalt,

* Az eljárás nyelve: német.

[i] A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

– a német kormány képviseletében J. Möller, M. Hellmann és J. Simon, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében I. Herranz Elizalde, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Vondung és W. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. április 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 201., 107. o.; helyesbítések: HL 2012. L 344., 3. o.; HL 2013. L 60., 140. o.; HL 2019. L 243., 9. o.) 67. és 1. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az E. V. G.-T. által férje halálát követően indított, őt egyedüli örökösként megjelölő európai öröklési bizonyítvány kiállítása iránt indított eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 650/2012 rendelet

3 A 650/2012 rendelet (7), (8), (67) és (71) preambulumbekezdése kimondja:

„(7) Elő kell segíteni a belső piac megfelelő működését azáltal, hogy megszüntetik azoknak a személyeknek a szabad mozgása előtti akadályokat, akik jelenleg nehézségekbe ütköznek a határokon átnyúló vonatkozású örökléssel összefüggő jogaik érvényesítése során. Az európai igazságszolgáltatási térségben a polgároknak képesnek kell lenniük öröklésük előzetes megszervezésére. Az örökösök és a hagyományosok, az örökhagyóhoz közel álló más személyek, valamint a hagyatéki hitelezők jogait hatékonyan kell biztosítani.

(8) Az említett célkitűzések megvalósítása érdekében ennek a rendeletnek egybe kell gyűjtenie a joghatósággal, az alkalmazandó joggal, a határozatok, a közokiratok és a perbeli egyezségek elismerésével – vagy adott esetben elfogadásával –, végrehajthatóságával és végrehajtásával, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetésével kapcsolatos rendelkezéseket.

[…]

(67) Az [Európai] Unióban a határokon átnyúló vonatkozású öröklések gyors, zökkenőmentes és hatékony rendezése érdekében az örökösöknek és a hagyományosoknak, a végrendeleti végrehajtóknak, illetve a hagyatéki gondnokoknak egy másik tagállamban, például a hagyatéki javak fellelhetősége szerinti tagállamban könnyen tudniuk kell igazolni jogállásukat és/vagy jogaikat és jogosítványaikat. Ennek lehetővé tétele érdekében a rendeletben elő kell írni egy egységes bizonyítvány, az európai öröklési bizonyítvány (a továbbiakban: bizonyítvány) létrehozását, amelyet egy másik tagállamban való felhasználásra állítanak ki. […]

[…]

(71) A bizonyítványnak valamennyi tagállamban azonos joghatással kell bírnia. Önmagában nem képezhet végrehajtható jogcímet, azonban bizonyító erővel kell bírnia, továbbá feltételezni kell, hogy hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényezőkre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényezőket, például a végintézkedések tartalmi érvényességét. A bizonyítvány bizonyító ereje nem terjedhet ki az e rendeletben nem szabályozott kérdésekre, mint például a hozzátartozói minőség kérdésére, vagy annak eldöntésére, hogy egy vagyontárgy tulajdonjoga az örökhagyót illette-e meg. […]”

4 E rendelet „Fogalommeghatározások” című 3. cikke előírja:

„(1) E rendelet alkalmazásában:

[…]

c) »közös végrendelet«: két vagy több személy egyetlen okiratba foglalt végrendelete;

[…]

g) »határozat«: öröklési ügyben valamely tagállam bírósága által hozott bármely határozat, elnevezésére való tekintet nélkül, ideértve a költségeknek és kiadásoknak valamely bírósági tisztviselő általi meghatározására vonatkozó határozatot is;

[…]

(2) E rendelet alkalmazásában »bíróság« minden olyan igazságügyi hatóság és minden egyéb olyan, öröklési ügyekben hatáskörrel rendelkező hatóság és jogi szakember, amely/aki igazságszolgáltatási feladatot lát el, vagy igazságügyi hatóság felhatalmazása alapján vagy igazságügyi hatóság ellenőrzése alatt jár el, feltéve, hogy ezek az egyéb hatóságok és jogi szakemberek szavatolják a pártatlanságot és a felek meghallgatáshoz való jogát, valamint feltéve, hogy a tevékenységük helye szerinti tagállam joga értelmében:

a) határozataik ellen igazságügyi hatóság előtt jogorvoslattal lehet élni, vagy azokat igazságügyi hatóság felülvizsgálhatja; és

b) határozataik hasonló hatállyal és joghatással rendelkeznek, mint az igazságügyi hatóságok által ugyanilyen ügyben hozott határozatok.

[…]”

5 A 650/2012 rendeletnek az „Európai öröklési bizonyítvány” címet viselő VI. fejezete annak 62–73. cikkét foglalja magában.

6 E rendelet „A bizonyítvány rendeltetése” című 63. cikke (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„[…]

A bizonyítvány különösen az alábbiak közül egy vagy több bizonyítására használható:

a) a bizonyítványban említett minden örökös, illetve adott esetben hagyományos jogállása és/vagy jogai és az őket megillető részesedés a hagyatékban;

b) hagyatékba tartozó konkrét vagyontárgynak vagy vagyontárgyaknak a bizonyítványban említett örökösök, illetve adott esetben hagyományosok javára való juttatása; […]

[…]”

7 A 650/2012 rendelet „A kérelem vizsgálata” című 66. cikke a következőket írja elő:

„(1) A kérelem kézhezvételét követően a kiállító hatóság ellenőrzi a kérelmező által benyújtott adatokat, nyilatkozatokat, okiratokat és egyéb bizonyítékokat. Az említett ellenőrzéshez szükséges vizsgálatokat – amennyiben saját nemzeti joga úgy rendelkezik vagy arra feljogosítja – hivatalból végzi el, vagy felszólítja a kérelmezőt az általa szükségesnek tartott további bizonyítékok benyújtására.

[…]

(4) A kiállító hatóság minden ahhoz szükséges intézkedést megtesz, hogy a kedvezményezettek értesüljenek a bizonyítvány kérelmezéséről. Ha az igazolandó tények megállapításához szükséges, a kiállító hatóság meghallgatja az érintett személyeket és a végrendeleti végrehajtókat, illetve a hagyatéki gondnokokat, és hirdetményeket tesz közzé annak érdekében, hogy az esetleges egyéb kedvezményezetteknek lehetőségük legyen jogaik érvényesítésére.

[…]”

8 E rendeletnek „A bizonyítvány kiállítása” címet viselő 67. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kiállító hatóság az e fejezetben meghatározott eljárás keretében haladéktalanul kiállítja a bizonyítványt, amennyiben az igazolandó tények az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapítást nyertek. A kiállító hatóság a 81. cikk (2) bekezdésében említett tanácsadó bizottsági eljárás keretében meghatározott formanyomtatványt használja.

A kiállító hatóság különösen abban az esetben nem állítja ki a bizonyítványt, ha:

a) az igazolandó tényeket vitatják; vagy

b) a bizonyítvány nem lenne összhangban valamely, ugyanazon tényekre vonatkozó határozattal.

(2) A kiállító hatóság minden ahhoz szükséges intézkedést megtesz, hogy a kedvezményezettek értesüljenek a bizonyítvány kiállításáról”.

9 Az említett rendelet „A bizonyítvány joghatásai” címet viselő 69. cikke előírja:

„(1) A bizonyítvány külön eljárás nélkül valamennyi tagállamban joghatással bír.

(2) Vélelmezni kell, hogy a bizonyítvány hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényeket. A bizonyítványban örökösként említett személyről vélelmezni kell, hogy rendelkezik a bizonyítványban említett jogállással, és/vagy a bizonyítványban feltüntetett jogokkal, illetve jogosítványokkal, és hogy e jogokhoz, illetve jogosítványokhoz a bizonyítványban feltüntetetteken túl egyéb feltétel és/vagy korlátozás nem fűződik.

(3) Bármely olyan személy, aki a bizonyítványban igazolt adatok alapján eljárva kifizetéseket teljesít vagy vagyontárgyat ad át a bizonyítványban kifizetések vagy vagyontárgyak elfogadására jogosultként említett személynek, úgy tekintendő, hogy kifizetések vagy vagyontárgyak elfogadására jogosult személlyel kötött ügyletet, kivéve, ha tudomása van arról, hogy a bizonyítvány tartalma nem felel meg a valóságnak, illetve, ha nagy fokú gondatlanság miatt nincs tudomása arról, hogy a bizonyítvány tartalma nem felel meg a valóságnak.

[…]”

10 Ugyanezen rendelet „Jogorvoslati eljárások” című 72. cikke kimondja:

„(1) A kiállító hatóság által a 67. cikk alapján hozott határozatok ellen a bizonyítvány kérelmezésére jogosult bármely személy jogorvoslati kérelmet nyújthat be.

[…]

A jogorvoslati kérelmet a kiállító hatóság tagállamában található igazságügyi hatósághoz kell benyújtani e tagállam jogával összhangban

[…]”.

Az 1329/2014/EU rendelet

11 Az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben említett formanyomtatványok meghatározásáról szóló, 2014. december 9-i 1329/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet (HL 2014. L 359., 30. o.; helyesbítések: HL 2017. L 214., 43. o.; HL 2016. L 9., 14. o.) 1. cikkének (5) bekezdése így szól:

„Az európai öröklési bizonyítványhoz használandó, a [650/2012] rendelet 67. cikkének (1) bekezdésében említett formanyomtatványt V. formanyomtatványként az 5. melléklet határozza meg.”

12 Ezen V. formanyomtatvány utolsó oldalán szerepel egy megjegyzés, amely szerint „[a] kiállító hatóság igazolja, hogy minden szükséges lépést megtett a kedvezményezetteknek a bizonyítvány kiállítása iránti kérelemről történő tájékoztatásához, és hogy a bizonyítvány kiállításakor a kedvezményezettek a bizonyítványban szereplő egyetlen adatot sem vitatták”.

A német jog

A FamFG

13 A 2008. december 17-i Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (a családi ügyekben követendő eljárásról és a nemperes eljárásokról szóló törvény; BGBl. 2008 I, 2586. o.) az alapeljárásban alkalmazandó változatának (a továbbiakban: FamFG) 26. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A bíróság hivatalból lefolytatja a határozat szempontjából lényeges tények megállapításához szükséges vizsgálatokat”.

14 A FamFG „Az öröklési bizonyítvány iránti kérelmekre vonatkozó határozat” című 352e. §-a kimondja:

„(1) Az öröklési bizonyítvány csak akkor állítható ki, ha a hagyatéki bíróság a kérelem megalapozásához szükséges tényeket megállapítottnak tekinti. A bíróság végzéssel határoz. A végzés a meghozatalát követően lép hatályba. Nincs szükség a végzés kihirdetésére.

(2) Ha a végzés ellentétes valamelyik fél kinyilvánított akaratával, azt közölni kell a felekkel. Ebben az esetben a bíróság felfüggeszti a végzés azonnali hatályát, és a végzés jogerőre emelkedéséig elhalasztja az öröklési bizonyítvány kiállítását.

(3) Ha a bíróság már kiállította az öröklési bizonyítványt, a végzés elleni jogorvoslati kérelem csak annyiban fogadható el, amennyiben az öröklési bizonyítvány visszavonását kérik”.

A nemzetközi öröklési jogról, valamint az öröklési bizonyítványra vonatkozó és egyéb rendelkezések módosításáról szóló törvény

15 A 2015. június 29-i Gesetz zum Internationalen Erbrecht und zur Änderung von Vorschriften zum Erbschein sowie zur Änderung sonstiger Vorschriften (a nemzetközi öröklési jogról, valamint az öröklési bizonyítványra vonatkozó és egyéb rendelkezések módosításáról szóló törvény, BGBl. 2015 I, 1042. o.) 35. §-a a következőket írja elő:

„Amennyiben a [650/2012] rendelet és e szakasz rendelkezései másként nem rendelkeznek, a [FamFG-t] kell alkalmazni”.

16 E törvénynek „A határozat jellege” című 39. §-a a következőket írja elő:

„(1) Ha az európai öröklési bizonyítvány kiállításának feltételei fennállnak, a bíróság az európai öröklési bizonyítvány eredeti példányának kiállításával határoz. Ha a hiteles másolat kiállításának vagy a hiteles másolat érvényességi idejének meghosszabbításának feltételei fennállnak, a bíróság a hiteles másolat kiállításával vagy a hiteles másolat érvényességi idejének meghosszabbításával határoz. Egyebekben végzéssel dönt a bíróság.

(2) Az európai öröklési bizonyítvány és hitelesített másolat kiállításához a [650/2012] rendelet 81. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben a 67. cikk (1) bekezdésének második mondatában említett formanyomtatványt kell használni”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 A francia állampolgárságú P. M. J. T., aki Németországban rendelkezett utolsó lakóhellyel, 2021. szeptember 15-én hunyt el.

18 2021. november 23-án E. V. G.-T., a meghatalmazottja által képviselt túlélő házastárs európai öröklési bizonyítvány iránti kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bíróság, az Amtsgericht Lörrach (lörrachi helyi bíróság, Németország) előtt, amely arra irányult, hogy őt jelöljék ki az örökhagyó egyetlen örökösének. E célból bemutatott egy 2020. július 23-án kelt közös végrendeletet, amelyet a túlélő házastárs írt kézírással, és ő, valamint az örökhagyó írt alá, és amelyben a két házastárs egymást kölcsönösen egyedüli örökösként jelölte meg.

19 Egyébiránt nem vitatott, hogy létezett egy korábbi, 2001. május 31-én kelt, kézzel írott és a P. M. J. T. által aláírt végrendelet, amelyben P. T. örökösként jelölte meg két unokáját, és megbízta fiát a temetés megszervezésével Spanyolországban.

20 Az örökhagyó fia és unokái úgy vélik, hogy a 2020. július 23-i végrendelet érvénytelen. Azt állítják e tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság előtt, hogy az örökhagyó a végrendelet készítésekor már nem rendelkezett végintézkedési képességgel, és az azon szereplő aláírás nem a sajátja.

21 E bíróság megállapította, hogy az örökhagyó fiának és unokáinak állításai megalapozatlanok. Egyrészt a felperesek által előadott azon körülmény, hogy az örökhagyó időnként zavart volt, nem elegendő a végintézkedési képesség hiányának megállapításához, illetve e kifogás részletesebb vizsgálattal történő bizonyításához. Másrészt az említett bíróság megállapította az örökhagyó közös végrendeleten szereplő aláírásának hitelességét, miután azt összehasonlította a rendelkezésére álló korábbi aláírásmintákkal. Következésképpen ugyanezen bíróság úgy véli, hogy a túlélő házastárs az örökhagyó egyetlen örököse.

22 Ami a kérdést előterjesztő bíróság kételyeit illeti, e bíróságban először is felmerül a kérdés, hogy a jelen ítélet 20. pontjában említett kifogások akadályozhatják-e az európai öröklési bizonyítvány kiállítását. E bíróság hangsúlyozza e tekintetben, hogy a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontja értelmezhető úgy, hogy az nemcsak az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárástól eltérő eljárásban előterjesztett kifogásokra vonatkozik, hanem az utóbbi eljárás során felmerült kifogásokra is. Ebben az esetben az örökhagyó fia és unokái által az említett bíróság előtt előterjesztett kifogások a jelen esetben akadályát képezhetik a túlélő házastárs által kért bizonyítvány kiállításának.

23 Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság felveti azt a kérdést, hogy a kiállító hatóság vizsgálhatja-e az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során emelt kifogásokat, vagy az ilyen jellegű bármely kifogás szükségszerűen akadályát képezi-e ezen bizonyítvány kiállításának. E bíróság kifejti továbbá, hogy e kérdés a német jogban vita tárgyát képezi.

24 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság magyarázata szerint a túlélő házastárs jogi képviselőjének az a szándéka, hogy a FamFG 352. §-a szerinti öröklési bizonyítvány iránti kérelmet nyújtson be az alapeljárás felfüggesztése esetén, amely esetben az örökhagyó fia és unokái által felhozott kifogásokat a nemzeti jog alapján ezen másik eljárás keretében kellene megvizsgálni. E bíróságban e tekintetben felmerül a kérdés, hogy a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan kifogások, amelyeket egy, az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárástól eltérő eljárás keretében, mint az öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás, elutasítottak volna, mindazonáltal akadályát képezik az európai öröklési bizonyítvány kiállításának.

25 Harmadszor, mivel az örökhagyó fiának és unokáinak kifogásai az alapeljárás keretében megalapozatlanok, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az ügy eldöntését a per állása még formális bizonyításfelvétel nélkül is megengedi. E bíróság arra keresi a választ, hogy az ilyen, nem kellően alátámasztott kifogásokra a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontja is vonatkozik-e, és ennélfogva azok akadályát képezhetik-e az európai öröklési bizonyítvány kiállításának. Az említett bíróság ebben az összefüggésben a visszaélésszerű kifogások lehetőségét is megemlíti.

26 Negyedszer, abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság jogosult lenne az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során előterjesztett kifogások vizsgálatára, felmerül a kérdés, hogy fel kell-e tüntetni az e kifogások elutasításának indokait, és ha igen, milyen formában. A 650/2012 rendeletben foglalt eljárási szabályok nem írják elő, hogy a határozat kísérje az európai öröklési bizonyítvány kiállítását. E bíróság ezenkívül hangsúlyozza, hogy az európai öröklési bizonyítvány kiállításához használandó, az 1329/2014 végrehajtási rendelet 1. cikkének (5) bekezdésében említett, e rendelet 5. mellékletében szereplő formanyomtatvány tartalmaz egy nyilatkozatot, amely szerint „[a] kiállító hatóság igazolja, hogy minden szükséges lépést megtett a kedvezményezetteknek a bizonyítvány kiállítása iránti kérelemről történő tájékoztatásához, és hogy a bizonyítvány kiállításakor a kedvezményezettek a bizonyítványban szereplő egyetlen adatot sem vitatták”.

27 E körülmények között az Amtsgericht Lörrach (lörrachi helyi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az európai öröklési rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontját, hogy az magára az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárásban előterjesztett kifogásokra is vonatkozik, és a bíróság nem vizsgálhatja azokat, és nem csak a más eljárásokban előterjesztett kifogásokra vonatkozik?

2) Ha az [első kérdésre] igenlő a válasz: Úgy kell-e értelmezni az európai öröklési rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontját, hogy az európai öröklési bizonyítványt akkor sem lehet kiállítani, ha az európai öröklési bizonyítvány kiállítása iránti eljárásban kifogást emeltek, de azt a német jog szerinti öröklési bizonyítvány iránti eljárásban már megvizsgálták?

3) Ha az [első kérdésre] igenlő a válasz: Úgy kell-e értelmezni az európai öröklési rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontját, hogy azon akkor is bármely kifogás értendő, ha azt megalapozatlanul terjesztették elő, és erről a tényről nem kell formális bizonyítást lefolytatni?

4) Ha az [első kérdésre] nemleges a válasz: Milyen formában kell a bíróságnak megadnia azokat az okokat, amelyek alapján a bíróság elutasította a kifogásokat és kiállította az európai öröklési bizonyítványt?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

28 A spanyol kormány vitatja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát. Bár e kormány elismeri, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak” minősül, úgy véli mindazonáltal, hogy az európai öröklési bizonyítvány kiállításából álló tevékenység, amint azt a 650/2012 rendelet szabályozza, nem tartozik az igazságszolgáltatási feladatok ellátásának körébe.

29 E kormány mindenekelőtt azt állítja, hogy az a tény, hogy az európai öröklési bizonyítvány kiállítása bíróságra vagy más illetékes hatóságra bízható, a bizonyítvány közigazgatási jellegére utaló jel. Továbbá az e bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás rendeltetése nem az, hogy megvizsgálja és megoldja a hagyaték potenciális kedvezményezettjei közötti vitatott kérdéseket. Végül az európai öröklési bizonyítvány nem vált ki a bírósági határozatokra jellemző kötelező joghatást, és csupán tájékoztató jellegű.

30 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bírósághoz kizárólag olyan nemzeti bíróság fordulhat, amely előtt eljárás van folyamatban, és amelyhez igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében való határozathozatal érdekében fordultak (2019. február 28-i Gradbeništvo Korana ítélet, C-579/17, EU:C:2019:162, 34. pont; 2022. május 3-i CityRail ítélet, C 453/20, EU:C:2022:341, 42. pont).

31 Ennélfogva azt a kérdést, hogy valamely szervezet jogosult-e a Bíróság elé kérdést terjeszteni, szervezeti és működési szempontok alapján kell eldönteni. Ebben a vonatkozásban valamely nemzeti szervezet akkor minősülhet az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak”, ha igazságszolgáltatási feladatokat lát el, míg ha más, többek között közigazgatási jellegű feladatokat végez, ez a minősítés nem illeti meg 2022. május 3-i CityRail ítélet, C-453/20, EU:C:2022:341, 43. pont).

32 Következésképpen annak meghatározása érdekében, hogy a törvény által különféle feladatokkal felruházott valamely nemzeti szervezet az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak” minősül-e, azoknak a feladatoknak a sajátos jellegét kell megvizsgálni, amelyeket az abban a konkrét normatív összefüggésben végez, amelyben szükségesnek tartotta, hogy a Bírósághoz forduljon (2022. május 3-i CityRail ítélet, C-453/20, EU:C:2022:341, 44. pont).

33 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból kitűnik, hogy e bíróság kérdései az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló, a 650/2012 rendelet VI. fejezetében szabályozott eljárás sajátos keretében ráruházott hatáskörökre vonatkoznak.

34 E magyarázatokból az is kitűnik, hogy az alapeljárás során az örökhagyó fia és unokái több kifogást is előterjesztettek annak érdekében, hogy megakadályozzák az örökhagyó túlélő házastársa által kért európai öröklési bizonyítvány kiállítását. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy milyen következtetéseket kell levonni e kifogások fennállásából.

35 E bíróság e tekintetben kifejti, hogy nemzeti joga értelmében hatáskörrel rendelkezik az ilyen kifogásokról való döntés meghozatalára, különösen, ha azok az öröklési bizonyítvány kiállításával összefüggésben merülnek fel. Ennélfogva felmerül benne a kérdés, hogy elbírálhatja-e az említett kifogásokat akkor is, ha azokat a 650/2012 rendelet VI. fejezete által létrehozott rendszer hatálya alá tartozó európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás keretében hozták fel.

36 A Bíróság elé terjesztett első három kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság többek között azt kívánja megtudni, hogy e rendelet önmagában hatáskört biztosít-e az európai öröklési bizonyítvány kiállítása iránti kérelem tárgyában eljáró hatóság számára az e bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során felhozott kifogásokból eredő jogviták elbírálására. E bíróság a negyedik kérdésével adott esetben arra keresi a választ, hogy e hatóságnak milyen formában kell megadnia azokat az okokat, amelyek alapján elutasította a kifogásokat és kiállította az európai öröklési bizonyítványt.

37 A fentiekből következően a 650/2012 rendeletnek a kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezése annak értékelésére irányul, hogy e bíróság a jelen ítélet 31. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett igazságszolgáltatási feladatokat lát-e el az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás sajátos keretében. Mivel az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróság” minőség az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságának feltétele (lásd ebben az értelemben: 2020. július 9-i Land Hessen ítélet, C-272/19, EU:C:2020:535, 42. pont), az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról való döntés érdekében ezt az értelmezést kell elvégezni.

38 A 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében a kiállító hatóság kiállítja az európai öröklési bizonyítványt, amennyiben az igazolandó tények az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapítást nyertek. E rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontja értelmében a kiállító hatóság különösen akkor nem állítja ki ezt a bizonyítványt, ha „az igazolandó tényeket vitatják”.

39 Valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (2023. október 12-i KBC Verzekeringen ítélet, C-286/22, EU:C:2023:767, 32. pont).

40 Először is, ami a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontjának szövegét illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés megkülönböztetés nélkül vonatkozik minden olyan helyzetre, amikor az igazolandó tényeket „vitatják”. Úgy tűnik tehát, hogy az említett rendelkezés minden kifogásra vonatkozik, anélkül hogy különbséget tenne aszerint, hogy azt az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során vagy más eljárás során terjesztették-e elő.

41 E tekintetben meg kell állapítani továbbá, hogy a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontjának egyik nyelvi változata sem, így a német („wenn Einwände gegen den zu bescheinigenden Sachverhalt anhängig sind”), a spanyol („si los extremos que se han de certificar sa objeto de oposición”), az angol („if the elements to be certified are being challenged”), a francia („si les éléments à certifier sont contestés”), az olasz („quando gli elementi de certificare sono ogetto di contestazione”) a litván („jei ginčijami patvirtintini faktai) és a svéd

(„om ett klagomål har riktats mot de uppgifter som ska styrkas”) nyelvi változat sem követeli meg formálisan, hogy az igazolandó tényeket az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárástól eltérő eljárásban kifogásolják.

42 Ebből az következik, hogy az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során az igazolandó tényekkel szembeni kifogásnak főszabály szerint akadályát kell képeznie e bizonyítvány kiállításának.

43 Másodszor, ami azt a szövegkörnyezetet illeti, amelybe a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontja illeszkedik, először is emlékeztetni kell arra, hogy e 67. cikk (1) bekezdésének első albekezdése értelmében a kiállító hatóság haladéktalanul kiállítja a bizonyítványt, „amennyiben az igazolandó tények […] megállapítást nyertek”.

44 E követelményből *a contrario* az vezethető le, hogy a kiállító hatóságnak meg kell tagadnia e bizonyítvány kiállítását, ha az igazolandó tények nem tekinthetők „megállapítottnak”, többek között az említett bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során előterjesztett kifogások folytán.

45 Másodszor, a 650/2012 rendeletnek „A kérelem vizsgálata” című 66. cikke az (1) bekezdésében megállapítja a kiállító hatóság azon kötelezettségét, hogy ellenőrizze a kérelmező által benyújtott adatokat, nyilatkozatokat, okiratokat és egyéb bizonyítékokat.

46 Ezenkívül e rendelet 66. cikkének (4) bekezdése arra kötelezi a kiállító hatóságot, hogy tegyen meg minden ahhoz szükséges intézkedést, hogy a kedvezményezettek értesüljenek a bizonyítvány kérelmezéséről. Ha az igazolandó tények megállapításához szükséges, a kiállító hatóság meghallgatja az érintett személyeket és a végrendeleti végrehajtókat, illetve a hagyatéki gondnokokat, és hirdetményeket tehet közzé annak érdekében, hogy az esetleges egyéb kedvezményezetteknek lehetőségük legyen jogaik érvényesítésére.

47 Márpedig e meghallgatási és tájékoztatási kötelezettségek előírásával az uniós jogalkotó szükségszerűen kilátásba helyezte annak lehetőségét, hogy az európai öröklési bizonyítvány iránti kérelem vizsgálata során kifogásokat emelnek, és azok adott esetben akadályát képezik e bizonyítvány kiállításának.

48 Következésképpen a 650/2012 rendelet 66. cikkében, és különösen e 66. cikk (4) bekezdésében előírt vizsgálati kötelezettség tartalma szintén megerősíti a jelen ítélet 42. pontjában elfogadott értelmezést.

49 Harmadszor, ezt az értelmezést megerősíti az 1329/2014 végrehajtási rendelet 5. mellékletében szereplő V. formanyomtatvány tartalma. A 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése első albekezdésének megfelelően a kiállító hatóságnak kötelezően e formanyomtatvány felhasználásával kell kiállítania az európai öröklési bizonyítványt (lásd ebben az értelemben: 2023. március 9-i Registrų centras ítélet, C-354/21, EU:C:2023:184, 46. pont). Márpedig az említett formanyomtatvány utolsó oldalán egy nyilatkozatot tartalmaz, amelyben a kiállító hatóság igazolja, hogy „a bizonyítvány kiállításakor a kedvezményezettek a bizonyítványban szereplő egyetlen adatot sem vitatták”.

50 Harmadszor, ezt az értelmezést a 650/2012 rendelet célkitűzései is megerősítik, amely rendelet – amint az (7) és (8) preambulumbekezdéséből kitűnik – az örökösöknek és a hagyományosoknak, az örökhagyóhoz közel álló más személyeknek, valamint a hagyatéki hitelezőknek a határokon átnyúló vonatkozású örökléssel összefüggő jogaik érvényesítése során

történő segítségnyújtásra irányul, valamint arra, hogy az uniós polgárok számára lehetővé tegye az öröklésük előkészítését (2023. március 9-i Registrų centras ítélet, C-354/21, EU:C:2023:184, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 E rendelet (67) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy az európai öröklési bizonyítványt azért vezették be, hogy lehetővé tegye az örökösök, a hagyományosok, a végrendeleti végrehajtók vagy a hagyatéki gondnokok számára, hogy egy másik tagállamban – például a hagyatéki javak fellelhetősége szerinti tagállamban – könnyen igazolhassák jogállásukat és/vagy jogaikat és jogosítványaikat annak érdekében, hogy az Unión belül gyors, zökkenőmentes és hatékony módon rendezzék a határokon átnyúló vonatkozású örökléseket.

52 Arra is emlékeztetni kell, amint azt az említett rendelet (71) preambulumbekezdése is megerősíti, hogy az európai öröklési bizonyítvány – bármilyen eljárás lefolytatása nélkül – valamennyi tagállamban kifejti joghatásait, és vélelmezhetően hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényeket, valamint az örökösökként, hagyományosokként, végrendeleti végrehajtókként vagy hagyatéki gondnokként megjelölt személyek jogállását és jogait (lásd ebben az értelemben: 2021. július 1-jei Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank ítélet, C-301/20, EU:C:2021:528, 23. pont).

53 Ebben az összefüggésben a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdésének olyan értelmezése, amely lehetővé tenné az európai öröklési bizonyítvány kiállítását és használatát még akkor is, ha az igazolandó tényeket vitatják, azzal a kockázattal járna, hogy jogviták forrása lenne azon jogcselekmények tekintetében, amelyek tekintetében a bizonyítványt bizonyítékként használták fel, és így ellentétes lenne a határokon átnyúló vonatkozású öröklések rendezésének megkönnyítésére irányuló célkitűzéssel.

54 Ebből következik, hogy az európai öröklési bizonyítvány bevezetését igazoló cél, vagyis a határokon átnyúló vonatkozású öröklések rendezésének megkönnyítése szintén megerősíti a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontjának olyan értelmezését, amely szerint e bizonyítvány nem állítható ki a kiállítási eljárás során felhozott olyan kifogások esetén, amelyekből az következik, hogy az igazolandó tények nem tekinthetők megállapítottnak.

55 Ennek pontosítását követően az, hogy a kiállító hatóság nem rendelkezik hatáskörrel az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás keretében a kifogások elbírálására, nem akadályozza meg e hatóságot annak megállapításában, hogy az előtte felhozott valamely kifogást már jogerős bírósági határozattal elbírálták. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott magyarázatokból kitűnik, hogy e bíróság arra keres választ, hogy e rendelkezést úgy kell-e értelmezni, hogy minden kifogás szükségszerűen akadályát képezi az európai öröklési bizonyítvány kiállításának, vagy a 650/2012 rendelet felhatalmazza a kiállító hatóságot arra, hogy megvizsgálja és elutasítsa a megalapozatlan vagy alá nem támasztott kifogást, valamint adott esetben kiállítsa a bizonyítványt annak ellenére, hogy ilyen kifogást hoztak fel.

56 Ami a második kérdés tárgyát képező, egy másik eljárásban már megvizsgált kifogásokat illeti, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság konkrétabban arra az esetre utal, amikor az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során felhozott kifogásokat egy másik eljárásban már elutasították. E bíróság lényegében arra vár választ, hogy ebben az esetben a kiállító hatóság a kifogások formális fennállása ellenére is kiállíthatja-e ezt a bizonyítványt.

57 Előzetesen meg kell állapítani, hogy ezt az esetet nem szabályozza kifejezetten a 650/2012 rendelet 67. cikkének (1) bekezdése. Közelebbről, e rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének b) pontja arra az esetre vonatkozik, amikor egy másik eljárásban hozott, az igazolandó tényekre vonatkozó határozat kizárja a kért bizonyítvány kiállítását.

58 Mindemellett a „vitatásnak” az említett rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontja értelmében vett fogalmát szükségszerűen úgy kell értelmezni, hogy az nem vonatkozik a bírósági eljárás keretében eljáró igazságügyi hatóság által hozott jogerős határozattal már elutasított kifogásokra. Ellenkező esetben ugyanis minden kifogás határozatlan ideig megakadályozhatná az európai öröklési bizonyítvány kiállítását, még akkor is, ha e kifogást bírósági eljárás keretében már jogerősen megvizsgálták és elutasították, függetlenül attól, hogy ez az eljárás az ugyanezen rendelet 72. cikkében említett, az európai öröklési bizonyítvány kiállításával szembeni jogorvoslatra vonatkozó eljárás, vagy arra kizárólag a nemzeti jog az irányadó.

59 Ebben az összefüggésben a jogerős határozat követelménye abból ered, hogy a jelen ítélet 50. és 51. pontjában felidézett céloknak megfelelően meg kell őrizni az európai öröklési bizonyítvány hitelességét, amint arra az Európai Bizottság helyesen hivatkozott. E bizonyítvány kiállítása ugyanis, miközben az igazolandó tényekre vonatkozó kifogások még folyamatban lévő eljárás tárgyát képezik, szükségszerűen azzal a veszéllyel jár, hogy az említett bizonyítvány tartalmának ellentmond az ezen eljárás keretében később hozott határozat.

60 Következésképpen a kifogás csak abban az időpontban szűnik meg akadályozni az európai öröklési bizonyítvány kiállítását a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdésének a) pontja értelmében, amikor az e bizonyítvány kiállítására irányuló eljárástól eltérő eljárásban a kifogást elutasító határozat jogerőssé válik.

61 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy a 650/2012 rendelet 72. cikke a kiállító hatóság által e rendelet 67. cikke alapján hozott bármely határozattal szemben e tagállam jogával összhangban a kiállító hatóság tagállamában található igazságügyi hatóság előtti jogorvoslati lehetőséget ír elő.

62 Ebből következik, hogy a kiállító hatóság által az említett rendelet 67. cikke (1) bekezdésének megfelelően az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás végén hozott bármely határozat elméletileg nem jogerős. Így az ilyen bizonyítvány kiállítása – azon kifogások ellenére, amelyeket a kiállító hatóság megalapozatlanként vagy alá nem támasztottként elutasított – szükségszerűen a jelen ítélet 59. pontjában azonosított kockázathoz hasonló kockázattal járna, nevezetesen azzal a kockázattal, hogy e bizonyítvány tartalmát egy később, az ugyanezen rendelet 72. cikkében említett eljárás keretében hozott határozat megkérdőjelezi.

63 Következésképpen annak szükségessége, hogy az európai öröklési bizonyítvány hitelességét a jelen ítélet 53. és 54. pontjában felidézett céloknak megfelelően megőrizzék, megköveteli a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése második albekezdése a) pontjának olyan értelmezését, amely szerint az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárás során felhozott, akár megalapozatlannak vagy nem alátámasztottnak tűnő bármely kifogás – amint arra a jelen ítélet 61. pontja rámutat – akadályát képezi e bizonyítvány kiállításának, a más eljárásban jogerősen elutasított kifogások kivételével.

64 Az uniós polgárok európai öröklési bizonyítványba vetett bizalmának megőrzése érdekében ugyanis elengedhetetlen, hogy ezt az okiratot, amely a 650/2012 rendelet 63. cikkének (2) bekezdésében megállapított bizonyító erővel rendelkezik, és amely többek között az e rendelet 69. cikkének (2) és (3) bekezdésében kimondott joghatásokat vált ki, csak az igazolandó tények vitatásának hiányában lehessen kiadni.

65 Ilyen kifogás esetén a kiállító hatóság, amely nem rendelkezik hatáskörrel annak eldöntésére, köteles megtagadni a kért európai öröklési bizonyítvány kiállítását, azzal, hogy e megtagadás a 650/2012 rendelet 72. cikkében előírt jogorvoslat tárgyát képezheti. Az ilyen jogorvoslat tárgyában eljáró igazságügyi hatóság adott esetben megvizsgálhatja a bizonyítvány kiállításának akadályát képező kifogások megalapozottságát.

66 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság azzal, hogy az európai öröklési bizonyítványt kiállító hatóságként a 650/2012 rendelet 67. cikkének (1) bekezdése alapján határozatokat hoz, nem lát el igazságszolgáltatási feladatot, és ennélfogva nem jogosult arra, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján a Bírósághoz forduljon.

67 Ebből az következik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

A költségekről

68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Az Amtsgericht Lörrach (lörrachi helyi bíróság, Németország) által a 2023. március 21-i határozattal benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan.

Aláírások